

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Voorwoord

Een vertaalslag

Annemarie Gerritsen

‘Breng de sterke kanten en het nut van de systeemtherapie naar buiten. Laten we leren de vertaalslag te maken naar politici, beleidsmakers en zorgverzekeraars in verstaanbare taal.’ Dat was de hoofdboodschap van het jaarlijkse NVRG-congres dat in deze tijden van economische crisis en bezuinigingen geheel in het teken stond van het thema geld. **Beatrijs Lens en Jolante de Tempe** doen in dit nummer verslag.

Ik weet niet hoe u er over denkt, maar een vertaalslag maken, dat is soms nog knap lastig. Om ons heen nemen kennis van pathologie en empirisch gevalideerde behandelmethoden toe. En met een schuin oog kijken we naar ontwikkelingen waarbij kortdurende evidence-based therapieën al soms in enkele sessies voldoende resultaat boeken. Wat betekent dat voor ons vak van systeemtherapie? Wat doen wij en wat hebben wij te bieden? Ofwel wat zijn onze sterke kanten en wat is ons nut?

Na het lezen van het artikel in de rubriek Onderzoek gesignaleerd, dat een overzicht geeft van recent onderzoek naar parentificatie, zag ik opnieuw de meerwaarde van het systeemdenken. Volgens **Hanna van Parys** wordt parentificatie door hedendaagse onderzoekers veelal als iets pathologisch beschouwd. In dit artikel buigt ze het pathologische concept om naar een systemisch begrip door het betekenis te geven en te plaatsen in een context, waardoor nuance en ruimte voor de beleving van het kind ontstaat. Het ‘geven van betekenis’ en ‘het plaatsen in een context’: het zijn kernopdrachten van ons systeemtherapeuten, dat is waar we goed in zijn.

Deze vakbekwaamheid is direct terug te lezen in het In memoriam over Betty Carter, waar **Nel Jessurun** in de context van de tijd schrijft wat Carter voor haar en voor de systeemtherapie betekend heeft. Ook in Reflectie, waar **Jurgen Cornelis** kritisch op zoek gaat naar een naastbetrokkenenbeleid in de ‘Multidisciplinaire richtlijn diagnostiek en behandeling van suïcidaal gedrag’, is de systemische blik van meerwaarde.

Dat ook collega-therapeuten een brug bouwen naar deze deskundigheid blijkt uit het hoofdartikel van dit nummer, waarin **Carlijn de Roos**

en Renée Beer ingaan op de behandeling van traumagerelateerde stoornissen. De auteurs benadrukken alertheid op onverwerkte negatieve ervaringen en het richten van de focus op traumabehandeling. Ze beschrijven de resultaten van de empirisch gevalideerde behandelmethode EMDR en constateren dat voor een optimale klachtreductie bij kinderen het betrekken van ouders onontbeerlijk is. Het zijn de ouders die kunnen helpen de gebeurtenissen en ervaringen (opnieuw) betekenis te geven en het zijn de ouders die als geen ander de problemen in de context kunnen plaatsen. Systeemtherapie en EMDR blijken een goede combinatie bij de behandeling van gezinnen waarbij klachten gerelateerd zijn aan onverwerkte traumatische of negatieve gebeurtenissen.

Het geven van betekenis en context aan begrippen als emotie en hechting gebeurt al jaren in gezinstherapieën als EFFT en AFFT. **Jolantie de Tempe** was aanwezig bij een masterclass van beide therapieën en schreef een boeiend verslag. Net als De Roos en Beer benadrukken deze therapieën in de behandeling het belang van een veilige context. Toch lezen we ook verschil in opvatting. Daar waar de AFFT- en EFFT-therapeuten eerst werken aan een veilige context door het vergroten van de ouderlijke responsiviteit, bepleiten De Roos en Beer (in de meeste gevallen) om de hulpvraag van het kind centraal te stellen. Behandeling van ouders kan volgens hen zo nodig worden toegevoegd of parallel lopen maar de individuele behandeling van het kind staat voorop. Het zijn twee interessante benaderingen. Ik ben benieuwd hoe u tegen dit verschil in visie aan kijkt en wat uw mening is. Wellicht voelt u zich uitgenodigd tot het beantwoorden van deze vraag in een nieuw te schrijven artikel of een bijdrage aan de rubriek Discussie.

Mocht u ten slotte na het lezen van deze artikelen en verslagen nog niet geheel overtuigd zijn hoe u het nut en de specificiteit van systeemtherapie naar buiten kan brengen, lees dan de boekrecensie van **Leny van Dalen**. Ze bespreekt *Gezinstherapie in praktijk – Over ontmoeting, proces en context* van Peter Rober. Haar enthousiasme werkt aanstekelijk. Strijdvaardig roept ze op het boek cadeau te doen aan onze beleidsmakers.

Nu u in grote lijnen op de hoogte bent van de inhoud van dit eerste nummer van 2013, wil ik traditiegetrouw een aantal redactiezaken met u bespreken. Het is al weer een jaar geleden dat het tijdschrift in een nieuw, moderner jasje werd gestoken. Hoewel het voor velen even wennen was, leverde het een groot aantal positieve reacties op.

De redactie van *Systeemtherapie* werd jarenlang bijgestaan door een redactieraad van gerenommeerde vakgenoten. Met ingang van het

Een vertaalslag

nieuwe jaar is de redactieraad in de huidige vorm opgeheven. Graag willen we alle redactieraadleden van harte danken voor hun betrokkenheid de afgelopen jaren. Het komende jaar zal de redactie zich beraden op een nieuwe, meer hedendaagse vorm van ondersteuning.

Deze nieuwe jaargang luidt helaas ook het vertrek in van Christien de Jong. Sinds 2010 was ze actief betrokken binnen de redactie. Haar inzet was zeer groot en met haar vertrek missen we een ervaren collega. Daar waar Christien vertrekt, nemen twee nieuwe leden plaats in de redactie. Beatrijs Lens is gz-psycholoog en systeemtherapeut i.o. en werkte op het moment van toetreding met autistische kinderen in het Dr. Leo Kannerhuis in Doorwerth in Nederland. Tomas Van Reybrouck is in België werkzaam in de verslavingszorg bij de GGZ Gent. Daarnaast heeft hij een groepspraktijk en is hij opleider aan de Interactie-Academie te Antwerpen. Met de komst van Beatrijs en Tomas is de redactie weer op volle sterkte en klaar om een nieuw jaar boordevol interessante ontwikkelingen in ons vakgebied tegemoet te gaan. Laten wij als redactie en u als lezers en auteurs samen de vertaalslag naar binnen en buiten maken. En laat dit nummer een eerste aanzet zijn.